

компенсації; – нейтралізація метафори; – метод експресивно-прагматичної конкретизації [3].

Отже, точність передачі семантичної основи метафор оригіналу веде до адекватного мовного образу метафори в перекладі й її адекватного смислового змісту. Щоб створити цілісне образне враження у його вираженні засобами мови, перекладач знаходить слова з відповідною образною семантикою і з'єднує їх так, щоб ознаки, на які вказує їх семантика, поєдналися і, доповнивши один одного, створили в свідомості читача таке ж образне уявлення, яке склалося в свідомості письменника [2, с.259].

Література:

1. Кияк Т. Р. *Перекладознавство (німецько-український напрям)* : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 543 с.
2. Марченко М. Термінологічні аспекти індивідуальних особливостей мовлення. *Новітня філологія*. 2005. № 1. С. 258 – 265.
3. Чернова Ю. В., Алієва Ф. С. кизи. Особливості перекладу метафор (на прикладі українських перекладів романів Агати Крісті). URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/1_2022/part_2/21.pdf (дата звернення 6.04.23)
4. Newmark Peter. *A Textbook of Translation*. Harlow: Pearson Education Limited, 2008. 292 p.

Рейдало В. С., к. пед. н., ст. викладач
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

КОРЕФЕРЕНТНІ ЗАМІНИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ НОВЕЛИ Р. СТВЕНСОНА «STORY OF THE HOUSE WITH THE GREEN BLINDS»

За словами О. О. Селіванової, на лексичному рівні формально-змістові трансформації представлені у двох планах вираження, які репрезентують зміст мовних одиниць: денотативному і конотативному [3, с. 204].

Денотативний план лексичних формально-змістових трансформацій представляють такі перетворення: синонімічні та кореферентні заміни, метонімічні та метафоричні трансформації, а також антонімічні заміни [3].

Метою нашої розвідки є розглянути і проаналізувати кореферентні трансформації в українському перекладі новели Р. Стівенсона «Story of the House with the Green Blinds».

«У денотативному плані, який маніфестує поняттєво-логічне ядро значення, цей тип трансформацій у перекладі представляють словникові відповідники лексем, що отримують в мові перекладу неоднаковий із вихідною одиницею семний набір, актуалізований контекстом повідомлення» [3, с. 204].

Значна кількість перетворень лексичного рівня у досліджуваному художньому творі Р. Стівенсона стосується кореферентних трансформацій. «Кореферентний ряд у текстах оригіналу та перекладу представлений найчастіше позначеннями особи, персонажа різними властивими йому найменуваннями» [2, с. 136].

Так, у реченні «*Immediately after he had been outraged by the military foot, he hurried to the boudoir and recounted his sorrows*» [4] // «Відчувши на собі гнів офіцерської ноги, **Гаррі** заквапився в будуар і розповів про своє нещастя» [4], – кореферентна заміна особового займенника англійської мови *he* // іменем героя, про якого іде мова, *Гаррі*.

Такі формально-змістові заміни часто зустрічаємо в досліджуваному тексті. Це продемонстровано і в реченні: «*One day he received a note from a well-known firm of Writers to the Signet...*» [4] // «Одного дня **Френсіс** одержав листа від дуже відомої адвокатської контори...» [4]. Також використано кореферент, що нагадує ім'я героя.

У перекладі використано й інші кореферентні трансформації, зокрема заміну особового займенника словом, що характеризує вік, стать персонажа.

Як, наприклад, у реченні: «*The letter ... had been addressed to him at the bank, instead of at home — two unusual circumstances which made him obey the summons with the more alacrity*» [4] // «Лист ... надсилався в банк, а не додому — дві незвичайні обставини, що змусили **хлопця** чим швидше піти до контори» [4]. У перекладі цього речення використано кореферент з більшою інформативністю, пор.: англ. *him* // укр. *хлопця*. В англійській мові маємо особовий займенник *him*, а в українській мові іменник *хлопець* – «Дитина або підліток чоловічої статі» [СУМ, Т. 11, с. 84].

І. М. Литвин зазначає, що «зазвичай в перекладі вжито кореферент з більшою інформативністю, слово чи словосполучення, які характеризують, уточнюють, нагадують» [2, с. 137].

Комплекс трансформацій підмічаємо і в цьому фрагменті: «*The blood came and went in his arteries and veins with stunning activity; his ears sang; his head turned. He dared not look lest he should awake suspicion...*» [4] // «У венах і артеріях **молодого хлопця** зашумувала кров, вуха почервоніли, в голові запаморочилось, **Френсіс** не зважувався підвести очі, аби не збудити підозр...» [4]. Пор.: англ. *his* (arteries) // укр. (артеріях) *молодого хлопця* – кореферентна заміна, оскільки у перекладі використано кореферент із ширшою інформативністю, що вказує на вік і стать особи, про яку йдеться. Також інший кореферентний ряд присутній: англ. *He* // укр. *Френсіс*. У деяких позиціях присвійний займенник *his* опущено відповідно до норм української літературної мови.

«Перекладач може використати будь-яку номінацію за умови її доцільності в певному контексті» [3, с. 204]. У реченні: «*His house stood high up in the Rue Lepic, ...*» [4] // «**Ванделерів** дім стояв угорі на вулиці Ленік, ...» [4], – виконано кореферентну трансформацію, пор.: англ. *His house* // укр. *Ванделерів дім*.

Отже, в українському перекладі новели Р. Стівенсона «Story of the House with the Green Blinds» широко застосовано кореферентні трансформації. Такий тип заміни використано перекладачем для розширення інформативності тексту перекладу, а також для уникнення тавтології, що суперечить нормам української літературної мови. За словами О. О. Селіванової, такі трансформації передбачають зміну і форми, і змісту, незмінним залишається лише референт.

Література:

1. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. URL: <http://sum.in.ua/>
2. Литвин І. М. *Перекладознавство*: навчальний посібник. Вид. 6-те, допов. Черкаси : видавець Ю. А. Чабаненко, 2022. 258 с.
3. Селіванова О.О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій. *Нова філологія*. 2012. № 50. С. 201–208.
4. Стівенсон Р. Л. *Діамант Раджі = The Rajah's Diamond*: вид. з парал. текстом / Пер. з англ. П. В. Таращука. Харків : Фоліо, 2020. 155 с.

Ришкова А.В., викладач,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ ІГОР-ЕНЕРДЖАЙЗЕРІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Енерджайзерами називають нетривалі ігри на декілька хвилин, які знімають напругу, створюють позитивну навчальну атмосферу, додають динаміки груповій роботі, об'єднують учнів, допомагають розділити їх на групи тощо. Зазвичай один енерджайзер виконує декілька функцій одночасно.

Загалом виокремлюють два типи ігор-енерджайзерів:

- рухливі ігри;
- ігри для розумової активації.

Рухливі ігри, природно, зосереджені на фізичному русі та моторних навичках учасників. Іноді вони перетинаються з іншими типами ігор (ігри-криголами, ігри на співпрацю тощо).

Натомість ігри на розумову активацію зосереджені на розумовій енергії учасників. Мета полягає в тому, щоб в ігровій формі стимулювати учнів до розумової активності і таким чином, з одного боку, дати їм коротку психологічну перерву від напруженої роботи, а з іншого боку, поліпшити концентрацію та полегшити повернення до виконання завдань.

На заняттях іноземної мови доцільне використання обох типів енерджайзерів. І саме викладач, який знає свою навчальну групу, може дібрати потрібні ігри. Адже за усієї універсальності і корисності енерджайзерів є певні